

Materiais elaborados por:
Ramón Noche Fraga
Miguel Carricoba Armesto

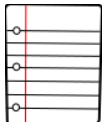
Realizados durante unha licenza
de formación no curso 2013/14

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA

GUÍA DIDÁCTICA ***XEACRONOS 1º ESO***

<u>TEMA 1: A representación da Terra</u>	p. 2
<u>TEMA 2: As formas da Terra: relevo e hidrografía</u>	p. 6
<u>TEMA 3: Tempo e clima</u>	p. 9
<u>TEMA 4: Os climas e as súas paisaxes</u>	p. 12
<u>TEMA 5: O ser humano e o medio</u>	p. 15
<u>TEMA 6: Identidade territorial (proxecto TERRA)</u>	p. 18
<u>TEMA 7: Tempo e espazo na historia</u>	p. 20
<u>TEMA 8: A Prehistoria. Do Paleolítico ao Neolítico</u>	p. 23
<u>TEMA 9: As civilizacións urbanas. Mesopotamia e Exipto</u>	p. 27
<u>TEMA 10: O mundo clásico (I). Grecia</u>	p. 30
<u>TEMA 11: O mundo clásico (II). Roma</u>	p. 33

1. Apuntamentos

Dispós de dous documentos co mesmo contido pero en distinto formato:

- Un en formato *.odt* para poder editalo cun procesador de textos convencional.
- Outro en formato *Libro* de Moodle, que permite unha mellor visualización do documento en internet.

A idea foi crear un documento base, partindo do proxecto curricular da nosa materia, sobre o que traballar o tema e que pode ser editado e modificado facilmente en cada un dos dous formatos.

Esta unidade parte dunha introdución sobre a forma e os movementos da Terra para logo adicar a maior parte dos seus contidos a cuestións cartográficas.

- 1 A forma da Terra.
- 2 Os movementos da Terra.
- 3 A rede xeográfica.
- 4 Orientándonos.
- 5 Os mapas.
  - 5.1 A escala
  - 5.2 As proxeccións cartográficas.
  - 5.3 Os sistemas topográficos.

Fontes dos apuntamentos (baixo licenza CC)

- [Isaac Buzo.](#)
- [Daniel Gómez Valle.](#)

2. Recursos

Vídeo

Flash

Presentación

Recurso	Descrición
O planeta Terra	Animación sobre a estrutura, movementos e relevo do planeta feita por J.C. Vázquez Mtnez (repositorio ABALAR)
Os fusos horarios	Explicación e actividade interactiva sobre os fusos horarios (Isaac Buzo)
As estacións do ano	Vídeo sobre as estacións do ano (4:56')
Os movementos da Terra	Animación con actividades (educarex)
Latitude e lonitude	Animación con actividades (Isaac Buzo)
Vídeo sobre as proxeccións cartográficas	Explicación das proxeccións cartográficas (practicopedia)
Presentación sobre proxeccións cartográficas	Proxeccións cartográficas: Mercator e Peters; os mapas anamórficos (Enxeñería sen Fronteiras)
O mapa topográfico	Animación flash do banco de imaxes do INTEF (Rosa Leva)

3. Actividades

Neste apartado tes unha serie de actividades de repaso dos contidos e de profundización dos mesmos.

Actividade	Descrición
· Actividade de compresión lectora	Cuestionario autoavaliabile de moodle

· Actividade en formato LIM de repaso	Paquete de actividades, que inclúe a localización de cidades no mapa mediante coordenadas e un link externo a unha páxina con datos do tamaño real de África.
· Actividade en formato LIM de repaso e profundización do tema	Paquete de actividades de repaso e ampliación realizadas por JL Rodríguez Rodríguez
· Exercicios coa escala cartográfica	Exercicios en formato odt para traballar a escala gráfica e numérica.

4. Obradoiro TIC

Presentámosche unha actividade para que o alumnado desenvolva habilidades relacionadas coas ferramentas TIC, neste caso a **busca en google**, actividade que pretende fomentar estratexias de busca avanzada e criterios de validez dos resultados. Tamén se plantean xogos de busca dos que podes ver aquí as solucións:

I.- O cartógrafo Gerardus Mercator, que da nome a unha das proxeccións máis famosas da historia, naceu no mesmo ano no que se remataba unha das obras mestras da pintura renacentista. O autor desa obra comparte ano de nacemento cun personaxe histórico falecido en 1519 e que pasou a historia coma o primeiro europeo en ver algo...

¿Que é o que viu ese personaxe histórico?

Camiño para respondela:

· Mercator > 1512> Bóveda capela Sixtina > Miguelanxo > 1475 > Vasco Núñez de Balboa> **Océano Pacífico**.

II.- O poeta portugués máis importante do século XX xamais recibiu o Premio Nobel e pasou a súa infancia en Sudáfrica. Nun dos seus poemas máis famosos, que podería traducirse coma "estanco" despídese nos últimos versos dun tendeiro. O apelido do tendeiro, case sen variacións, é compartido por unha saga de actores estadounidenses, cuxo patriarca exerceu de protagonista nunha das películas bélicas máis famosas da historia e é fillo de galego emigrado. Este actor naceu nunha cidade famosa polo acordo de paz que alí se asinou.

¿De que conflito estamos falando?

Camiño para respondela:

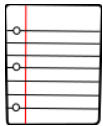
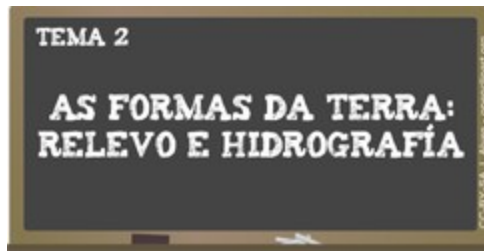
· Fernando Pessoa > Poema tabacaria> Esteves > Saga dos Sheen (Estévez) > Martin Sheen > Dayton > **Guerra de Bosnia - Hercegovina.**

5. Enlaces

Aquí tes outros recursos web para que o alumnado reforce ou profundice distintos aspectos do tema.

Link	Descrición
En busca do mapa perfecto	Webquest de cartografía realizada polo Centro Aragonés de Tecnoloxías para a Educación (arquivo descargable con material para o profesor e para o alumnado)
Coñecendo os mapas	Proposta didáctica realizada polo Centro Aragonés de Tecnoloxías para a Educación sobre o proxecto Sextante do MEC (arquivo descargable con material para o profesor e para o alumnado)
As coordenadas xeográficas	Proposta didáctica realizada polo Centro Aragonés de Tecnoloxías para a Educación sobre xeolocalización (arquivo descargable con material para o profesor e para o alumnado)
O planeta Terra e a súa localización	Animación con explicacións e actividades sobre o planeta Terra (repositorio ABALAR)
Colección cartográfica D. Rumsey	Unha xoia da cartografía. Trátase dunha colección privada de miles de mapas de todas as épocas posta baixo licenza CC. Destaca o seu buscador e a posibilidade de descargar os mapas.
Natural Earth Browser	Navegador cartográfico baixo licenza aberta.

1. Apuntamentos

Dispós de dous documentos co mesmo contido pero en distinto formato:

- Un en formato *.odt* para poder editalo cun procesador de textos convencional.
- Outro en formato *Libro* de Moodle, que permite unha mellor visualización do documento en internet.

A idea foi crear un documento base, partindo do proxecto curricular da nosa materia, sobre o que traballar o tema e que pode ser editado e modificado facilmente en cada un dos dous formatos.

Nesta unidade podemos diferenciar dúas partes:

- A formación do relevo terrestre, onde se traballarán os axentes internos e externos. Tamén se incorpora un **glosario** co vocabulario das distintas formas do relevo terrestre e oceánico.
- A localización xeográfica das formas de relevo máis importantes do mundo. Pódese traballar continente por continente ou conxuntamente a nivel mundial. Dispónse dunha colección de mapas mudos físicos para escoller a maneira que escollamos.

- 1 Composición da Terra
- 2 Océanos e continentes
- 3 A formación do relevo
  - 3.1 Axentes internos
  - 3.2 Axentes externos
- 4 Formas de relevo
- 5 Outro vocabulario de accidentes xeográficos
- 6 Listado de accidentes xeográficos do mundo
  - Mapa físico do mundo en branco
  - Mapas mudos físicos
  - Ficha para completar continentes e océanos

Fontes dos apuntamentos (baixo licenza CC):

- [Isaac Buzo](#).
- [Daniel Gómez Valle](#).

2. Recursos

Neste apartado dispós dos recursos web relacionados co tema que usamos nos apuntamentos anteriores e que aparecen sinalados cos iconos de:

*Vídeo

*Flash

*Presentación

Recurso	Descrición
A formación do relevo	Presentación en flash que explica a formación do relevo cos axentes internos e externos.
Vídeo: A deriva continental (10')	Vídeo do canal Historia que explica a teoría da deriva continental.
Formas do relevo continental	Infografía en flash para repasar as formas do relevo continental.
Formas do relevo costeiro	Infografía en flash para repasar as formas do relevo costeiro.
Formas do fondo oceánico	Infografía en flash para repasar as formas do relevo oceánico.

3. Actividades

Neste apartado tes unha serie de actividades de repaso dos contidos e de profundización dos mesmos.

Actividade	Descrición
Comprensión lectora	Cuestionario autoavaliabile de moodle de repaso do tema.
Coñeces as formas do relevo?	Cuestionario autoavaliabile sobre o vocabulario das formas de relevo.
Pasapalabra	Rosco do xogo "Pasapalabra" con vocabulario do tema.

Actividades (repaso e ampliación)	Paquete de actividades de repaso e ampliación realizadas por JL Rodríguez Rodríguez.
Xeolocalizando	Tres tarefas, a modo de xogo de investigación, na que o alumnado terá que buscar lugares do mundo empregando o recurso web “ <i>placespotting</i> ”
Repasaos continentes e océanos	Actividade sinxela para repasar os continentes e os océanos.

4. Obradoiro TIC

Presentámosche unha actividade para que o alumnado desenvolva habilidades relacionadas coas ferramentas TIC, neste caso os chamados “**marcadores sociais**”, unha ferramenta web que nos permite almacenar as páxinas web que nos resulten de interese para telas accesibles en calquera ordenador no que traballemos

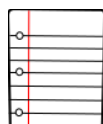

5. Enlaces

Aquí tes outros recursos web para que o alumnado reforce ou profundice distintos aspectos do tema.

Link	Descrición
<i>As capas da Terra</i>	Recurso en flash que repasa e amplía coñecementos sobre a estrutura da Terra. Contén actividades.
<i>A tectónica de placas</i>	Recurso en flash que amplía a información sobre a tectónica de placas
<i>Probas da deriva continental</i>	Presentación
<i>Titorial placespotting</i>	Titorial para poder realizar a actividade proposta de xeolocalizando

1. Apuntamentos

Dispós de dous documentos co mesmo contido pero en distinto formato:

- Un en formato *.odt* para poder editalo cun procesador de textos convencional.
- Outro en formato *Libro* de Moodle, que permite unha mellor visualización do documento en internet.

A idea foi crear un documento base, partindo do proxecto curricular da nosa materia, sobre o que traballar o tema e que pode ser editado e modificado facilmente en cada un dos dous formatos.

Partindo da definición de **tempo e clima** e marcando as súas diferenzas, analízanse os elementos que os conforman (**temperatura, humidade, precipitacións, presión e ventos**) así como os factores que inflúen en cada un deles. Nun dos apartados, explícase como se fai a lectura dos mapas do tempo.

- 1 TEMPO E CLIMA
- 2 ELEMENTOS METEOROLÓXICOS
  - 2.1 A Temperatura
  - 2.2 Factores que modifican a temperatura
  - 2.3 Humidade e precipitacións
  - 2.4 Factores que modifican as precipitacións
  - 2.5 Tipos de precipitacións
  - 2.6 A presión atmosférica
  - 2.7 O vento
  - 2.8 Tipos de vento

Fontes dos apuntamentos (baixo licenza CC):

- [Isaac Buzo](#).
- [Daniel Gómez Valle](#).

2. Recursos

Neste apartado dispós dos recursos web relacionados co tema que usamos nos apuntamentos anteriores e que aparecen sinalados cos iconos de:

*Vídeo

*Flash

*Presentación

Recurso	Descrición
<i>Temperaturas e precipitacións mundiais</i>	Dous imaxes en formato GIF que mostra os cambios, a nivel mundial, nas temperaturas e as precipitacións ao longo dun ano.
<i>O ciclo da auga</i>	Animación flash de educaMadrid.net
<i>Lectura dos mapas meteorolóxicos</i>	Animación flash do Banco de Imaxes do INTEF de Rosa Leva
<i>Os monzóns</i>	Vídeo/animación que explica o fenómeno dos monzóns

3. Actividades

Neste apartado tes unha serie de actividades de repaso dos contidos e de profundización dos mesmos.

Actividade	Descrición
· <i>Actividade de comprensión lectora</i>	Cuestionario autoavaliabile de moodle
· <i>Actividade en formato LIM de</i>	Paquete de actividades de repaso e ampliación

<i>repaso e profundización do tema</i>	realizadas por JL Rodríguez Rodríguez
<i>A importancia das correntes mariñas</i>	<i>Exercicio que se baixa nun documento pdf e pode facerse de xeito tradicional ou se pode mandar pola plataforma.</i>

4. Obradoiro TIC

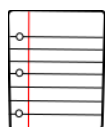
Presentámosche unha actividade para que o alumnado desenvolva habilidades relacionadas coas ferramentas TIC. Neste caso o alumnado terá que elaborar un climograma (que usaremos no tema seguinte) empregando a ferramenta **calc** de *LibreOffice*. No curso dispoñen do titorial e dun arquivo calc con datos climatolóxicos de varias cidades para que podan practicar.

5. Enlaces

Aquí tes outros recursos web para que o alumnado reforce ou profundice distintos aspectos do tema.

Link	Descrición
<i>Vídeo: Presións e ventos (4')</i>	Vídeo que explica a distribución das presións e ventos na atmosfera
<i>Facer un climograma con papel</i>	Vídeo de educacion.practicopedia.lainformacion.com que explica como facer un climograma do xeito tradicional, por se non se fai a actividade TIC anterior.
<i>Variables meteorolóxicas</i>	Animación da Xunta de Andalucía sobre as variables meteorolóxicas e o seu rexistro.
<i>As correntes mariñas</i>	Animación flash que afonda nas correntes mariñas

1. Apuntamentos

Dispós de dous documentos co mesmo contido pero en distinto formato:

- Un en formato *.odt* para poder editalo cun procesador de textos convencional.
- Outro en formato *Libro* de Moodle, que permite unha mellor visualización do documento en internet.

A idea foi crear un documento base, partindo do proxecto curricular da nosa materia, sobre o que traballar o tema e que pode ser editado e modificado facilmente en cada un dos dous formatos.

Neste tema analizamos os principais climas seguindo a clasificación convencional. En cada un deles vemos a súa localización, as temperaturas, as precipitacións, a vexetación, os ríos e a ocupación humana.

- 1 Zonas climáticas da Terra
- 2 Climas cálidos
  - 2.1 Clima ecuatorial
  - 2.2 Clima tropical chuvioso
  - 2.3 Clima tropical seco
  - 2.4 Clima desértico
- 3 Climas temperados
  - 3.1 Clima subtropical (chinés)
  - 3.2 Clima mediterráneo
  - 3.3 Clima oceánico
  - 3.4 Clima continental
- 4 Climas fríos
  - 4.1 Clima polar
  - 4.2 Clima de alta montaña
- 5 As paisaxes en España
- 6 As paisaxes en Galicia

2. Recursos

Neste apartado dispós dos recursos web relacionados co tema que usamos nos apuntamentos anteriores e que aparecen sinalados cos iconos de:

*Vídeo

*Flash

*Presentación

Recurso	Descrición
<i>Polos fríos, trópicos quentes</i>	<i>Recurso do repositorio Abalar feito por Alberte Xosé Méndez López que explica porque ocorre iso.</i>
<i>Clasificación dos climas</i>	<i>Presentación en flash dos climas do mundo.</i>
<i>Cliseries da península Ibérica ficheiro</i>	<i>Presentación flash do ntic.educacion.es</i>

3. Actividades

Neste apartado tes unha serie de actividades de repaso dos contidos e de profundización dos mesmos.

Actividade	Descrición
· Actividade de compresión lectora	Cuestionario autoavaliabile de moodle
· Actividades en formato LIM de repaso e profundización do tema	Paquete de actividades de repaso e ampliación realizadas por JL Rodríguez Rodríguez sobre: - Os climas - A paisaxe en Galicia - A paisaxe en España e Europa
<i>Interpreta un climograma</i>	Lección na que se explica paso a paso como se debe interpretar un climograma. Para avanzar na lección é

	necesario ir contestando preguntas correctamente.
<i>Comenta o seguinte climograma</i>	Tarefa para que o alumno comente un climograma seguindo as pautas anteriores.
<i>Outros climogramas para analizar</i>	Arquivo con máis climogramas para comentar.

4. Obradoiro TIC

Presentámosche unha actividade para que o alumnado desenvolva habilidades relacionadas coas ferramentas TIC.

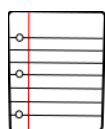
Neste caso preténdese que o alumnado aprenda a crear documentos de xeito colaborativo, empregando internet e a ferramenta de **Google Drive**.

5. Enlaces

Aquí tes outros recursos web para que o alumnado reforce ou profundice distintos aspectos do tema.

Link	Descrición
<i>Actividades (Mapas do tempo e climas)</i>	Recurso do repositorio Abalar feito por Alberte Xosé Méndez López repasa os mapas meteorolóxicos e os climas
<i>Planeta Terra: A selva (4')</i> <i>Planeta Terra: A taiga (4')</i>	Fragments do vídeo “Planeta Terra” onde se poden ver imaxes da selva e da taiga

1. Apuntamentos

Dispós de dous documentos co mesmo contido pero en distinto formato:

- Un en formato *.odt* para poder editalo cun procesador de textos convencional.
- Outro en formato *Libro* de Moodle, que permite unha mellor visualización do documento en internet.

A idea foi crear un documento base, partindo do proxecto curricular da nosa materia, sobre o que traballar o tema e que pode ser editado e modificado facilmente en cada un dos dous formatos.

Esta unidade contén divídese en dúas partes: a que se refire aos riscos, tanto naturais como antrópicos, e a referida ás paisaxes naturais e humanizadas, prestando atención ao caso galego.

- 1 A relación entre o ser humano e o medio.
- 2 Os riscos.
  - 2.1 Riscos naturais: Terremotos e volcáns.
  - 2.2 Riscos antrópicos: A contaminación da auga
  - 2.3 Riscos antrópicos. A contaminación atmosférica
  - 2.4 Riscos antrópicos. A contaminación dos solos.
- 3 Paisaxes naturais e paisaxes humanizadas.
  - 3.1 A organización do territorio en Galicia.

Fontes dos apuntamentos (baixo licenza CC):

- [J. Díaz Martín, E. Domingo Mariscal.](#)
- [Ismail Ali Gago.](#)
- [L. Ramírez Vicente.](#)

2. Recursos

Neste apartado dispós dos recursos web relacionados co tema que usamos nos apuntamentos anteriores e que aparecen sinalados cos iconos de:

*Vídeo

*Flash

*Presentación

Recurso	Descrición
As enerxías renovables	Animación flash con actividades (educarex)
Os terremotos	Animación flash con actividades (educarex)
Os volcáns	Animación flash con actividades (educarex)
O efecto invernadoiro	Animación flash (INTEF)
Causas e consecuencias do efecto invernadoiro	Animación flash (Isaac Buzo)
O furado da capa de ozono	Animación flash con actividades (educarex)
Mapamundi da deforestación	Mapa coa evolución da deforestación nas últimas décadas (U. Maryland)
Vídeo sobre a Antártida (1:21'')	Fragmento con datos sobre a Antártida (programa tve tres14)
Vídeo sobre o mundo urbano (1:23'')	Fragmento con datos sobre o mundo urbano (programa tve tres14)

3. Actividades

Neste apartado tes unha serie de actividades de repaso dos contidos e de profundización dos mesmos.

Actividade	Descrición
· Actividade de comprensión lectora	Cuestionario autoavaliabile de moodle
· Actividade en formato LIM de repaso e profundización sobre a relación co medio natural	Paquete de actividades de repaso e ampliación realizadas por JL Rodríguez Rodríguez
· Actividade en formato LIM de repaso e profundización sobre os riscos naturais	Paquete de actividades de repaso e ampliación realizadas por JL Rodríguez Rodríguez

4. Obradoiro TIC

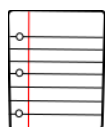
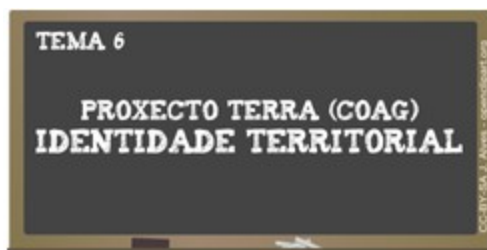
Presentámosche unha actividade para que o alumnado desenvolva habilidades relacionadas coas ferramentas TIC. Neste caso o tema do obradoiro son as posibilidades que ofrece gDrive para crear **presentacións** e compartilas.

5. Enlaces

Aquí tes outros recursos web para que o alumnado reforce ou afonde en distintos aspectos do tema.

Link	Descrición
Alto aos desastres	Proposta educativa do Centro Aagonés de Tecnoloxía para a Educación sobre os riscos naturais cun xogo online.
A choiva ácida e o efecto <i>smog</i> .	Animación flash con actividades (educarex)
Uso ou abuso da auga	Actividade interactiva (repositorio ABALAR)
Paisaxes	Programa de 28' de duración sobre As paisaxes (tres14)

1. Apuntamentos

Esta é unha unidade didáctica especial dentro do conxunto de *Xeacronos*, posto que se trata dun material elaborado polo COAG no marco do proxecto Terra, co que os contidos son diferentes con respecto ao resto de temas.

No apartado de apuntamentos están a guía do profesorado, o material para o profesorado e o material para o alumnado, en todos os casos mediante un link á web do proxecto TERRA e tamén cun link para a descarga directa do pdf correspondente.

2. Recursos

Este apartado está composto do material complementario (guión do dvd) e do cómic “A mansión dos Pampín”

3. Actividades

Este apartado contén o caderno do alumnado no que se plasma a realización das distintas actividades.

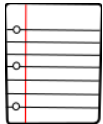
4. Obradoiro TIC

Presentámosche unha actividade para que o alumnado desenvolva habilidades relacionadas coas ferramentas TIC. Neste caso trátase dun obradoiro sobre a **creación de mapas** con google maps.

5. Enlaces

Os enlaces recollidos nesta unidade son os referidos á web do proxecto TERRA.

1. Apuntamentos

Dispós de dous documentos co mesmo contido pero en distinto formato:

- Un en formato *.odt* para poder editalo cun procesador de textos convencional.
- Outro en formato *Libro* de Moodle, que permite unha mellor visualización do documento en internet.

A idea foi crear un documento base, partindo do proxecto curricular da nosa materia, sobre o que traballar o tema e que pode ser editado e modificado facilmente en cada un dos dous formatos.

Esta unidade ten un carácter introdutorio previo á parte dos contidos de 1º de ESO adicados á historia. Consideramos de interese deternos a traballar determinadas cuestións nas que o alumnado de 1º da ESO anda en ocasión algo perdido, como é o caso da cronoloxía. Asemade trabállase de xeito sintético algunhas cuestións coma o eurocentrismo ou a necesidade de ampliar a óptica da historia a colectivos tradicionalmente marxidados, como as mulleres ou as minorías étnicas.

Por último, este tema contén tres presentacións para comezar a traballar tres técnicas básicas do estudo da historia na ESO: a definición de conceptos históricos, a análise de textos e a análise de mapas.

- 1 Introducción. As fontes históricas.

- 2 O tempo na historia.
  - 2.1 Anos e séculos.
- 3 O espazo na historia.
- 4 Os protagonistas da historia.
- 5 Causas e consecuencias na historia.
- 6 Os teus primeiros pasos como historiador/a

Fontes dos apuntamentos (baixo licenza CC):

- [J. L. de la Torre Díaz](#)
- [Daniel Gómez Valle](#).

2. Recursos

Neste apartado dispós dos recursos web relacionados co tema que usamos nos apuntamentos anteriores e que aparecen sinalados cos iconos de:

*Vídeo

*Flash

*Presentación

Recurso	Descrición
Espazo de RNE <i>Mujeres malditas</i>	Link ao espazo radiofónico de RN adicado á historia das mulleres.
Definir termos históricos	Presentación sobre a técnica de definir termos históricos
Analizar textos históricos	Presentación sobre a análise de textos históricos
Analizar mapas históricas	Presentación sobre a análise de mapas históricos

3. Actividades

Neste apartado tes unha serie de actividades de repaso dos contidos e de profundización dos mesmos.

Actividade	Descrición
· Actividade de comprensión lectora	Cuestionario autoavaliabile de moodle
· Definimos termos históricos	Exercicio de definición para ter un primeiro contacto coa técnica de definición histórica. Pode facerse en liña ou en papel.
· Historia dun día	Actividade sobre o tempo histórico para realizar fóra da plataforma e subir un arquivo mediante o apartado “Tarefa”
· Cousas da historia	Lección de moodle na que se deberá buscar certa información en distintos blogs con contido histórico para poder avanzar

4. Obradoiro TIC

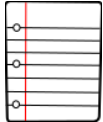
Presentámosche unha actividade para que o alumnado desenvolva habilidades relacionadas coas ferramentas TIC. Neste caso traballaremos un xenerador de **liñas de tempo** online: Timerime.

5. Enlaces

Aquí tes outros recursos web para que o alumnado reforce ou profundice distintos aspectos do tema.

Link	Descrición
A historia da miña vida	Proposta didáctica do Centro Aragonés de Tecnoloxías para a Educación que busca a aplicación do método histórico polo alumnado a si mesmo.
A historia da muller	Animación con actividades sobre a historia da muller realizada polo IES La Ribera
O pobo xitano	Web da Unión Romaní con datos da historia do pobo xitano.

1. Apuntamentos

Dispós de dous documentos co mesmo contido pero en distinto formato:

- Un en formato *.odt* para poder editalo cun procesador de textos convencional.
- Outro en formato *Libro* de Moodle, que permite unha mellor visualización do documento en internet.

A idea foi crear un documento base, partindo do proxecto curricular da nosa materia, sobre o que traballar o tema e que pode ser editado e modificado facilmente en cada un dos dous formatos.

Neste tema analízase a evolución do ser humano incorporando ao Homo Ergaster e o Antecesor na liña evolutiva (algo que adoita faltar en libros tradicionais). A continuación estúdase o Paleolítico, Neolítico e a Idade dos Metais, dende a perspectiva social, económica, cultural (incluíndo a tecnoloxía) e artístico.

Incluímos neste tema a Prehistoria en España e Galicia aínda que cronoloxicamente, as súas últimas fases (celtas e iberos), coinciden máis coa época de Grecia e Roma. Pero preferimos facelo así en favor á análise das súas características socioeconómicas.

- 1 O proceso de hominización
- 2 O Paleolítico
  - 2.1 Sociedade e economía
  - 2.2 Cultura e arte

- 3 O Neolítico
  - 3.1 Sociedade e economía
  - 3.2 Cultura e arte
- 4 A Idade dos Metais
  - 4.1 Sociedade e economía
  - 4.2 Cultura e arte
- 5 A Prehistoria na Península Ibérica
- 6 A Prehistoria en Galicia
  - 6.1 A cultura castrexa

Fontes dos apuntamentos (baixo licenza CC):

- [Isaac Buzo](#).
- [Daniel Gómez Valle](#).
- [IES San Clemente](#)

2. Recursos

Neste apartado dispós dos recursos web relacionados co tema que usamos nos apuntamentos anteriores e que aparecen sinalados cos iconos de:

Vídeo

Flash

Presentación

Recurso	Descrición
<i>Vídeo: O proceso de hominización (5')</i>	Montaxe feita por carlosmartinezfelipe a partir do documental "A orixes da humanidade". O documental completo dura 90' e podes velo aquí (neste enlace)
<i>Tecnoloxía paleolítica (5')</i>	Vídeo elaborado por Arqueoloxía e Didáctica para a difusión do Patrimonio
<i>Do nomadismo á sedentarización (1'19")</i>	Fragmento dun documental de TVE realizado por Flavia Gasetua
<i>O Neolítico</i>	Fragmento dun documental de TVE realizado por Flavia Gasetu, cun breve resume do Neolítico.
<i>O Megalitismo (2')</i>	Vídeo que fala do megalitismo centrado en Galicia

<i>Reconstrución dun Dolmen en 3D (30'')</i>	Vídeo/animación feito por SERCAM S.C
<i>A Prehistoria na Península Ibérica (7')</i>	Vídeo de ArteHistoria.

3. Actividades

Neste apartado tes unha serie de actividades de repaso dos contidos e de profundización dos mesmos.

Actividade	Descrición
<i>Comprensión lectora do tema 8</i>	Cuestionario autoavaliabile de moodle
<i>Cadro comparativo da Prehistoria</i>	Documento no que se explica como se fai un cadro comparativo. Pídeselle ao alumnado que o complete e o envíe á plataforma.
<i>Actividades (Repaso á Prehistoria)</i>	Paquete de actividades de repaso feitas por Ramón Noche e Miguel Carricoba.
<i>Actividades (A Prehistoria en Galicia)</i>	Paquete de actividades feita por Nela Abella Cruz. Figura no repertorio Abalar
<i>Actividades (Outro repaso á Prehistoria)</i>	Paquete de actividades de repaso e ampliación realizadas por JL Rodríguez Rodríguez. Figura no repertorio Abalar
<i>Comentario de texto</i>	Comentario de texto sobre a Cova de Eirós (nova xornalística). Pódese facer online ou en papel

4. Obradoiro TIC

Presentámosche unha actividade para que o alumnado desenvolva habilidades relacionadas coas ferramentas TIC.

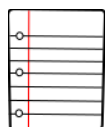
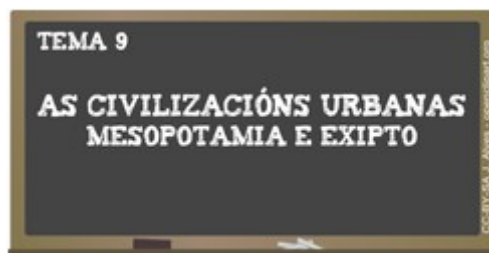
Como xa fixeron un cadro comparativo como técnica de estudo, neste apartado propoñemos facer un mapa conceptual cunha ferramenta web 2.0: **Coggle**. Trátase dunha ferramenta sinxela que permite relacionar conceptos de xeito xerárquico e moi visual, pero ademais permite o traballo colaborativo, de xeito que un grupo de alumnos poda traballar de xeito simultáneo sobre o mesmo mapa.

5. Enlaces

Aquí tes outros recursos web para que o alumnado reforce ou profundice distintos aspectos do tema.

Link	Descrición
<i>O proceso de hominización</i>	Recurso flash publicado en elmundo.es
<i>Elaboración dun machado neolítico</i>	Vídeo elaborado por Arqueoloxía e Didáctica para a difusión do Patrimonio
<i>Vídeo: O legado celta en Galicia (50')</i>	<i>Documental de RTVE sobre a cultura castrexa en Galicia editado por LightEmergence</i>

1. Apuntamentos

Dispós de dous documentos co mesmo contido pero en distinto formato:

- Un en formato *.odt* para poder editalo cun procesador de textos convencional.
- Outro en formato *Libro* de Moodle, que permite unha mellor visualización do documento en internet.

A idea foi crear un documento base, partindo do proxecto curricular da nosa materia, sobre o que traballar o tema e que pode ser editado e modificado facilmente en cada un dos dous formatos.

Neste tema comézase por tratar o marco xeográfico das primeiras civilizacións e as novidades que trouxeron consigo para despois abordar a historia de Mesopotamia e de Exipto en base a unha estrutura común de contidos: etapas, aspectos socioeconómicos e aspectos culturais e artísticos.

- 1 O marco xeográfico das primeiras civilizacións.
- 2 Os cambios das primeiras civilizacións.
- 3 Mesopotamia.
  - 3.1 Etapas.
  - 3.2 Economía e sociedade.
  - 3.3 Cultura e arte.
- 4 Exipto.
  - 4.1 Etapas.
  - 4.2 Economía e sociedade.
  - 4.3 Cultura e arte.

Fontes dos apuntamentos (baixo licenza CC):

- [Isaac Buzo](#).
- [Daniel Gómez Valle](#).

2. Recursos

Neste apartado dispós dos recursos web relacionados co tema que usamos nos apuntamentos anteriores e que aparecen sinalados cos iconos de:

*Vídeo

*Flash

*Presentación

Recurso	Descrición
Cronoloxía de Mesopotamia	Animación flash con actividades (tradución o orixinal de Isaac Buzo)
Vídeo sobre o zigurat (1:41'')	Vídeo de arthistoria
Cronoloxía de Exipto	Animación flash con actividades (tradución o orixinal de Isaac Buzo)
Vídeo tumbas exipcias (3')	Vídeo de arthistoria
Vídeo templo de Karnak (1:48'')	Vídeo de arthistoria

3. Actividades

Neste apartado tes unha serie de actividades de repaso dos contidos e de profundización dos mesmos.

Actividade	Descrición
· Actividade de comprensión lectora	Cuestionario autoavaliabile de moodle

· Actividade en formato LIM de repaso e profundización do tema	Paquete de actividades de repaso e ampliación realizadas por JL Rodríguez Rodríguez
· Paseo 3D por Mesopotamia e Exipto	Tarefa moodle (subir arquivo) que consiste nunha redacción a partir do visionado dun fragmento de vídeo. A redacción está orientada, de xeito que deben aparecer de forma coherente unha serie de conceptos relacionados co vídeo.
· Definimos conceptos históricos	Tarefa con termos para a súa definición Para facer online ou en papel
· Comentario de texto	Comentario de texto sobre as bases económicas de Mesopotamia

4. Obradoiro TIC

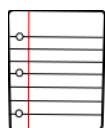
Presentámosche unha actividade para que o alumnado desenvolva habilidades relacionadas coas ferramentas TIC. Neste caso trabállase a ferramenta web que permite, sen necesidade de rexistro, elaborar un **taboleiro virtual** no que compartir texto, imaxe e vídeo: padlet.

5. Enlaces

Aquí tes outros recursos web para que o alumnado reforce ou profundice distintos aspectos do tema.

Link	Descrición
· Materiais sobre as primeiras civilizacións	Materiais do proxecto Kairos (INTEF)
· Mesopotamia, país entre ríos	Webquest elaborada por Cecilia Quinteros (agrega)
· Exipto	Webquest (pntic MEC)
· Mapa de Exipto	Exemplo de uso de google maps para facer traballos colaborativos.

1. Apuntamentos

Dispós de dous documentos co mesmo contido pero en distinto formato:

- Un en formato *.odt* para poder editalo cun procesador de textos convencional.
- Outro en formato *Libro* de Moodle, que permite unha mellor visualización do documento en internet.

A idea foi crear un documento base, partindo do proxecto curricular da nosa materia, sobre o que traballar o tema e que pode ser editado e modificado facilmente en cada un dos dous formatos.

Esta primeira unidade adicada ao mundo clásico céntrase en Grecia. Partindo do seu marco xeográfico e do establecemento das fases da súa cronoloxía, adícanse epígrafes á democracia ateniense, economía e sociedade e cultura e arte.

- 1 O marco xeográfico da civilización grega.
- 2 A cronoloxía da civilización grega.
- 3 A democracia ateniense
- 4 Economía e sociedade gregas.
- 5 Cultura e arte gregas.
  - 5.1 Cultura.
  - 5.2 Arte. Arquitectura.
  - 5.3 Arte. Escultura.

Fontes dos apuntamentos (baixo licenza CC):

- [Isaac Buzo](#).
- [Daniel Gómez Valle](#).

2. Recursos

Neste apartado dispós dos recursos web relacionados co tema que usamos nos apuntamentos anteriores e que aparecen sinalados cos iconos de:

*Vídeo

*Flash

*Presentación

Recurso	Descrición
Cronoloxía de Grecia	Animación flash con actividades (tradución o orixinal de Isaac Buzo)
Vídeo “Gracias Grecia”	Vídeo sobre o legado cultural grego realizado por alumnado e profesorado da Comunidade de Murcia.
Arquitectura grega	Animación flash con actividades (tradución o orixinal de Isaac Buzo)
Escultura grega	Animación flash con actividades (tradución o orixinal de Isaac Buzo)

3. Actividades

Neste apartado tes unha serie de actividades de repaso dos contidos e de profundización dos mesmos.

Actividade	Descrición
· Actividade de compresión lectora	Cuestionario autoavaliable de moodle
· Actividade en formato LIM de repaso e profundización do tema	Paquete de actividades de repaso e ampliación realizadas por JL Rodríguez Rodríguez
· A viaxe de Odiseo	Lección de moodle na que se deberá buscar certa información relacionada coa historia e o legado da

	Grecia clásica para poder avanzar.
· Comentario de texto	Comentario de texto sobre a Atenas do Partenón.
· Análise de mapa histórico	Análise dun mapa da civilización minoica.

4. Obradoiro TIC

Presentámosche unha actividade para que o alumnado desenvolva habilidades relacionadas coas ferramentas TIC. Este obradoiro en concreto é o primeiro adicado aos **blogs**, e céntrase na súa creación e na publicación de entradas.

5. Enlaces

Aquí tes outros recursos web para que o alumnado reforce ou profundice distintos aspectos do tema.

Link	Descrición
A civilización grega (13:39”)	Vídeo de artemhistoria
As guerras médicas	Infografía do xornal El País
Alexandre Magno	Animación sobre Alexandre Magno e a expansión do seu Imperio (Interclassica)
Recursos cultura clásica	Amplo repositorio elaborado pola Fundación Germán Sánchez Ruipérez
O fakebook de deuses e heroes	Proposta didáctica do Centro Aragonés de Tecnoloxías para a Educación arredor dunha ferramenta web 2.0 que permite a creación de perfís tipo facebook.

1. Apuntamentos

Dispós de dous documentos co mesmo contido pero en distinto formato:

- Un en formato *.odt* para poder editalo cun procesador de textos convencional.
- Outro en formato *Libro* de Moodle, que permite unha mellor visualización do documento en internet.

A idea foi crear un documento base, partindo do proxecto curricular da nosa materia, sobre o que traballar o tema e que pode ser editado e modificado facilmente en cada un dos dous formatos.

Esta segunda unidade centrada no Mundo Clásico, céntrase en Roma, a súa Historia, dende o mito da súa fundación, até a caída do Imperio Romano, a súa organización social e a súa economía, a súa cultura: arte, en especial a arquitectura, o urbanismo e a relixión. En particular, trabállase a presenza romana en Hispania e en Gallaecia e o seu proceso de romanización.

- 1 Cronoloxía
  - 1.1 A Monarquía
  - 1.2 A República
  - 1.3 O Imperio
  - 1.4 A fin do Imperio
- 2 Sociedade
- 3 Economía
- 4 A cultura romana
  - 4.1 A arte
  - 4.2 O urbanismo
  - 4.3 A relixión
- 5 Hispania
- 6 Gallaecia
- 7 A romanización

Fontes dos apuntamentos (baixo licenza CC):

- [Isaac Buzo](#).
- [Daniel Gómez Valle](#).
- [IES San Clemente](#)

2. Recursos

Neste apartado dispós dos recursos web relacionados co tema que usamos nos apuntamentos anteriores e que aparecen sinalados cos iconos de:

*Vídeo

*Flash

*Presentación

Recurso	Descrición
<i>O mito da fundación de Roma</i>	Vídeo duns 2' de Avo Historia
<i>Mapa dinámico da evolución de Roma</i>	Gif animado
<i>As guerras Púnicas</i>	Vídeo duns 7'
<i>Organización das lexións romanas</i>	Vídeo duns 2' de ArteHistoria
<i>A sociedade romana</i>	Vídeo de 1' 30" de educacion.practicopedia.lainformacion.com
<i>A cidade romana (2'23")</i>	Vídeo de 2'23" de ArteHistoria

3. Actividades

Neste apartado tes unha serie de actividades de repaso dos contidos e de profundización dos mesmos.

Actividade	Descrición
Comprensión lectora do tema 11	Cuestionario autoavaliabile de moodle sobre a Historia, sociedade e economía romanas
Construcións romanas	Cuestionario autoavaliabile de moodle sobre a arquitectura e o urbanismo romanos.
<i>Repasa os deuses grecorromanos</i>	Cuestionario autoavaliabile de moodle relacionando os deuses gregos e romanos.
<i>Actividades sobre Roma (repaso e ampliación)</i>	Paquete de actividades de repaso e ampliación sobre a Historia de Roma realizadas por JL Rodríguez Rodríguez
<i>Actividades sobre Hispania e Gallaecia (repaso e ampliación)</i>	Paquete de actividades de repaso e ampliación sobre a Hispania e Gallaecia realizadas por JL Rodríguez Rodríguez
<i>Repaso á xeografía do Imperio Romano</i>	Cuestionario autoavaliabile de moodle das rexións do Imperio Romano. Dispoñen, para facelo, dun <i>Mapa do Imperio Romano</i>
<i>Paseo 3D por Grecia e Roma.</i>	Vídeo comparando os templos gregos e romanos. Pídeselles que fagan unha comparación entrambos.
<i>A domus romana</i>	Vídeo no que se pasea por unha domus romana. Pídeselles que enumeren as habitacións polas que pasa.
<i>Comentario de texto</i>	Comentario sobre as Guerras Cántabras. Pódese facer en liña ou en papel

4. Obradoiro TIC

Presentámosche unha actividade para que o alumnado desenvolva habilidades relacionadas coas ferramentas TIC.

Neste caso é a continuación do tema anterior (a edición de blogs). Neste tema aprenderase a traballar co código HTML para poder incrustar distintos recursos nos nosos blogs.

5. Enlaces

Aquí tes outros recursos web para que o alumnado reforce ou profundice distintos aspectos do tema.

Link	Descrición
<i>Historia de Roma (10')</i>	<i>Vídeo de ArteHistoria cunha historia resumida de Roma.</i>
<i>A revolta de Espartaco (3')</i>	<i>Vídeo que mostra un resume da figura de Espartaco que se emitiu no programa "ROMA, El estado de Los Hechos".</i>
<i>As batallas de Xulio César</i>	<i>Vídeo de ArteHistoria</i>
<i>A toma de Numancia (13')</i>	<i>Vídeo de ArteHistoria que recrea mediante animación 3D a conquista de Hispania en xeral e a toma de Numancia en particular.</i>
<i>Técnica Mineira de "ruina montium"</i>	<i>Vídeo que recrea esta técnica mineira empregada nas Médulas (O Bierzo)</i>
<i>A domus e outros elementos da vida cotiá romana</i>	<i>Animación Flash da Enciclopedia Aragonesa onde se ven as partes dunha domus e outros elementos da vida cotiá romana.</i>
<i>Paseo pola Roma Imperial en 3D (5'20")</i>	<i>Vídeo coa recreación histórica de Roma mediante técnicas de animación 3D</i>
<i>Roma imperial 3D con Google Earth</i>	<i>Vídeo que nos explica como poder visualizar no programa Google Earth a Roma imperial.</i>